

Spis treści

Wstęp. Największe więzienie świata	10
Bezkres okrucieństwa	13
Kraina winnych i niewinnych	15
Wędrownka na zesłanie	17
Oblicza katorgi	21
Polak potrafi, także na Sybirze	24
Od carskiego do sowieckiego piekła	30
Część 1. Nieustający duch polskiej insurekcji	34
Długa tradycja niepodległości	37
Powstańcza Syberia	42
Rok 1833. „Sprawa omska”	46
Drugie powstanie Piotra Wysockiego?	50
Rok 1866. Powstanie zabajkalskie	54
Część 2. Maurycy Beniowski: zesłaniec, odkrywcą, król Madagaskaru	60
Droga na najdalszy Wschód	64
Niespokojnie przez Ocean Spokojny	72
Do Europy i... z powrotem	78
Zdobycie Madagaskaru	84
Trzy wyprawy do Ameryki	89
Powrót na Madagaskar	92
Śmierć króla	95
Część 3. Podróż na Kamczatkę brygadiera Józefa Kopcia	100
Exodus z Rosji	103
W Powstaniu Kościuszkowskim	104
W drodze na zesłanie	107
Śladami Beniowskiego	112
Burze na krańcach Azji	114
Częściowe wyzwolenie	119
Długa droga powrotu	121
Z powrotem przez Rosję	124

SYBIR. DZIEJE POLSKICH ZESŁAŃCÓW XVIII–XX W.

Część 4. Filomaci zesłańcy.	128
Procesy w Wilnie	131
Kierunek Syberia	134
Tomasz Zan, „wygnaniec i pielgrzym”	137
Szersze więzienie	141
Powracający motywy	142
Zan w Petersburgu	146
Pielgrzym we własnym kraju	151
Spóźnione życie rodzinne	157
Życie pośmiertne Tomasza Zana	160
36 lat zesłania Onufrego Pietraszkiewicza	163
Dalsze zesłanie do Tobolska	166
Ostatni z rodu Zanów	168
 Część 5. Adolf Januszkiewicz: ostatni filomata na Syberii.	 172
W Warszawie, w powstaniu i w Rosji	176
Miłość utracona	179
Mała stabilizacja	182
Życie codzienne na Syberii	184
W kazachskich stepach	188
Długi powrót do kraju	192
 Część 6. Zgubiła ich Rosja. Trzy pokolenia Witkiewiczów:	
Jan, Stanisław i Stanisław Ignacy.	194
Droga do Rosji	196
Skrzywdzeni i poniżeni	200
Służba w stepie	202
Tajemnica Jana Witkiewicza	205
Podwójny agent?	207
Śmierć w hotelu „Paryż”	211
Wallenrod Witkiewicz?	213
Stanisław, najmłodszy zesłaniec postyczniowy	215
Witkacy, czyli bunt kwiatu przeciw korzeniom	219
 Część 7. Walerian Łukasiński, tajny więzień.	 228
Przed obliczem wielkiego księcia Konstantego	231
31 lat w lochach Szlisselburga	233
Tylko dwa spotkania	235
Przesłanie dla Polski	237

Część 8. Droga Piotra Wysockiego na Sybir	240
Kolejne powstanie	243
Więzień stanu	247
Ucieczka i egzekucja	249
Smutny powrót	253
Część 9. Katorga polskich duchownych	256
Wspomnienia z domu umarłych	260
Męczeństwo ks. Jana Sierocińskiego	263
Do kopalń Nerczyńska	268
Święty patron sybiraków	271
Syberyjska droga do wiary	274
Tunka – główne miejsce zesłania polskich duchownych	279
Zesłańcza konspiracja	282
Syberyjski zakon	285
Część 10. Zsyłka polskich kobiet	290
„Róża Sybiru”	293
Konspiracja charytatywna	297
Ewa Felińska, matka świętego	301
Droga przez Rosję	305
Rodzinny dramat	307
Dalsze zesłania	309
Część 11. Ucieczki Polaków z zesłania	312
Batogi gorsze niż śmierć	314
Tragiczne dzieje małżeństwa Migurskich	317
Po Powstaniu Styczniowym	321
Legion zbiegów	324
Trzy ucieczki zagadkowego Krupskiego	326
Część 12. Wielka przygoda Rufina Piotrowskiego	330
Z Karpat na Ukrainę	333
Podróż przez Rosję	337
Przygotowania i ucieczka	338
Wśród pielgrzymów na Wyspy Sołowieckie	341
Niepowodzenie w Archangielsku	342
Wodą do Petersburga	344
Kłeska w Królewcu	347

SYBIR. DZIEJE POLSKICH ZESŁAŃCÓW XVIII–XX W.

Szczęśliwy powrót	350
Część 13. Trzykrotny wygnaniec Szymon Tokarzewski.	354
Kibitką i pieszko na Sybir	357
Spotkanie z Dostojewskim	361
Powrót na Syberię	363
Wycieczka do Warszawy	364
Część 14. Agaton Giller, zesłaniec przed Powstaniem Styczniowym . .	366
Sceny z życia imperialnej Rosji	369
Kryminalna Syberia	374
Część 15. Łącznik pokoleń: Bronisław Szwarce.	376
Rodem z emigracji	378
Początki konspiracji	380
Aresztowanie Szwarcego	382
Zsyłka zamiast stryczka	384
Siedem lat w Szlisselburgu	386
Próba ucieczki	388
Więzień nieprzejednany	390
Kierunek Kazachstan	393
Zamach na cara, spisek „Czerwonego Krzyża”	397
Nowy proces, nowy wyrok	399
Ostatni etap – Tunka koło Irkucka	401
Powrót po 30 latach	403
Część 16. Polscy uczeni na bezkresach Rosji.	408
Dybowskiego pasja i służba	410
Emisariusz powstańczy	412
Zsyłka zamiast śmierci	415
W krainie „świętego morza”	418
Uzdrowisko na Syberii	420
W drodze nad Ocean Spokojny	424
Dybowski Bajkałski i Kamczacki	426
Aleksander Czekanowski, badacz Syberii bez własnego grobu	430
Aresztowanie w Kijowie	433
Polski pan na Padunie	435
Zagadkowa śmierć	440
Jan Czerski, „męczennik nauki”	442

Kierunek Irkuck	446
Na dalekiej Północy i w Petersburgu	450
Ostatnia wyprawa	453

Część 17. Józef Łukasiewicz – ostatni, zapomniany więzień Szlisselburga.	456
Radykalna Rosja: narodnicy, socjaliści, terroryści	459
Kordian bardziej zdecydowany	462
Uljanow: „nie wierzę w terror, wierzę w terror nieustający”	464
Śledztwo w sprawie zbrodni, której nie było	466
Kara bez zbrodni	471
Dożywocie zamiast szubienicy	474
„Cudowny nauczyciel” w Szlisselburgu	477

Część 18. Wacław Sieroszewski. Zesłaniec, legionista, pisarz	480
Życie nadmiernie urozmaicone	483
18 lat na Syberii	486
<i>Na kresach lasów</i>	500
W Irkucku i...	510

Część 19. Zsyłka braci Piłsudskich	524
Młodość na Syberii	527
Drugi etap w Tunce	533
Namiętny patriota polski	536
Przeklęta wyspa	540
Wielka smuta na krańcach Azji	543
Życie wśród Ajnów	545
Praca naukowa i charytatywna	547
Wyzwolenie w Japonii	550

Część 20. Sybir utrwalony wierszem i prozą	554
Przesłanie Mickiewicza o Sybirze	558
Wyobrażenia syberyjska Słowackiego, Krasińskiego i Norwida	570
Poeci na Sybirze	579
Poeta, który był synem cara	581
Proza syberyjska	586

Wybrana literatura przedmiotu	597
--	------------